

VENDIM
NË EMËR TË REPUBLIKËS

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë të përbërë nga:

Thimjo Kondi	Kryesues
Bashkim Caka	Anëtar
Natasha Sheshi	“
Metush Saraçi	“
Vitore Tusha	“
Tefta Zaka	“
Vangjel Kosta	“
Artan Hoxha	“
Vladimir Metani	“
Agron Lamaj	“
Nikoleta Kita	“
Valentina Kondili	“
Vladimir Bineri	“
Zamir Poda	“
Ylvi Myrtja	“

në seancën gjyqësore të datës 15.5.2000 morën në shqyrtim çështjen civile që u përket:

PADITËS: Liljana Buleci, në mungesë
TË PADITUR: Vasilaq Buleci, përfaqësuar nga Av.Dashamir Kore
Valentina Buleci, në mungesë.

OBJEKTI: Pjesëtim pasurie, marrjen e masës së sigurimit duke pezulluar punimet që i padituri bën në oborrin e shtëpisë. Neni 200 e vijues i Kodit Civil dhe 153, 202 e 369/a të K.Pr.Civile.

Gjykata e rrethit gjyqësor Korçë, me vendimin nr.1856, datë 11.12.1998, në fazën e dytë të pjestimit ka vendosur:

Shtëpia dykatëshe i lihet të paditurit Vasillaq duke u detyruar t'i paguajë paditëses Liljana 212 844 lekë; dyqani Nr.1 i lihet të paditurit Vasillaq dhe dyqani Nr.2 i lihet në bashkëpronësi paditëses Liljana e të paditurës Valentina. Detyrohen Liljana e Valentina të kompensojnë Vasillaqin nga 8 139 lekë secila për dyqanet; pushim gjykimi për truallin.

Gjykata e Apelit Korçë, me vendimin nr.210, datë 7.7.1999 ka vendosur:

Ndryshimin e vendimit të mësipërm, të paditurit Vasillaq i lihet shtëpia dykatëshe, paditëses Liljana dyqani Nr.1, të paditurës Valentina dyqani Nr.2 dhe për kompensim Vasillaqi t'i paguajë Liljanës shumën prej 375 000 lekë dhe Valentina t'i paguajë Vasillaqit shumën prej 375 000 lekë.

Kundër vendimit të gjykatës së Apelit Korçë, ka ushtruar rekurs pala e paditur Vasillaq Buleci duke kërkuar: prishjen e dy vendimeve dhe kthimin e çështjes për rigjykim duke parashtruar këto shkaqe:

- Vendimi i fazës së parë që ka caktuar pjesët nuk është i drejtë dhe meqenëse ai është kundërshtuar bashkë me vendimin përfundimtar, në bazë të nenit 470 të K.Pr.Civile, gjykata e Apelit duhet ta ndryshonte bashkë me vendimin përfundimtar

- Gjykata e Apelit në bazë të nenit 81 të K.Pr.Civile cakton një vlerë shumë më të madhe të shtëpisë nga ajo që ka caktuar eksperti duke e rritur atë në 3 000 000 lekë dhe këtë e ka bërë pa arsyetuar shkakun, ç'ka e bën vendimin të pabazuar sipas dispozitës së mësipërme të K.Pr.Civile.

- Nëse do të priset vendimi i fazës së parë si i padrejtë, atëherë mua si i paditur pjesa më rritet në 6/8 pjesë dhe në këtë mënyrë nuk do të kishte arsye që paditëses t'i lihej një dyqan po ajo thjesht mund të kompensohej.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin datë 21.3.2000 ka vendosur dërgimin e

çështjes për shqyrtim në Kolegjet e Bashkuara për unifikimin e praktikës gjyqësore lidhur me problemet e mëposhtme:

1. Në çështjet me objekt pjestim pasurie, gjykata që shqyrton, respektivisht, apelin apo rekursin kundër vendimit të fazës së dytë të pjestimit a ka të drejtë t'i hyjë shqyrtimit të kërkesave për pabazueshmërinë e vendimit të fazës së parë të pjestimit?

2. Mosrespektimi i kërkesave të nenit 373/1 të K.Pr.Civile, ("...gjykata harton një projekt-pjesëtimi të cilin e depoziton në sekretari jo më pak se dhjetë ditë përpara seancës së ardhshme gjyqësore. Palët kanë të drejtë të parashetrojnë vërejtjet e tyre për projektin e depozituar, jo më vonë se pesë ditë përpara seancës së ardhshme gjyqësore") a përbën shkelje të rëndë procedurale dhe cënim të parimit kushtetues të një procesi të rregullt ligjor?

KOLEGJET E BASHKUARA TË GJYKATËS SË LARTË

Pasi dëgjuan relatimin e kryesuesit Thimjo KONDI,

Përfaqësuesin e palës së paditur Av.Dashamir Kore që kërkoi prishjen e vendimit të gjykatës së Apelit Korçë për shkaqet e parashtruara në rekurs, e pasi bisedoi çështjen në tërësi,

VËREJNË:

Vendimi nr.210, datë 7.7.1999 i gjykatës së Apelit Korçë për fazën e dytë të pjestimit të pasurisë ndërmjet palëve ndërgjyqësore është i pabazuar dhe duhet të priset për zbatim të gabuar të ligjit, (neni 472, pika "a" i K.Pr.Civile).

Nga materialet e çështjes rezulton se: Gjykata e shkallës së parë Korçë, mbështetur në shpjegimet e konkluzionet e ekspertit Pandi Treska, e ka llogaritur vlerën e shtëpisë bashkë me truallin në shumën 851 375 lekë. Gjykata e Apelit Korçë ka urdhëruar ekspertim të ri dhe ekspertët A.Rapi e S.Ktona e kanë vlerësuar shtëpinë së bashku me truallin e saj me shumën 1 566 lekë. Kjo gjykatë ka konkluduar se vlerësimi që kanë bërë ekspertët e caktuar prej saj nuk është i saktë e real, prandaj nuk e ka pranuar atë dhe përfundimisht e ka vlerësuar vetë shtëpinë së bashku me truallin në shumën 3 000 000 lekë. Në caktimin e vlerës së mësipërme gjykata arsyeton se vlera e truallit në atë zonë është 100 USD për m², se një apartament banimi 2+1 në pallat shitet nga 2-3 milionë lekë dhe se kontratat noteriale të shitjes së shtëpive me kushte afërsisht të barabarta përmbajnë çmime më të ulta nga vlera reale e tyre me qëllim që t'u shmangen taksave, etj. Pohime e konkluzione për fakte e rrethana si ato që përshkruhen më lart nuk mund të vihen në themel të një vendimi gjyqësor, për shkaqe që do t'i parashatrojmë më poshtë. Megjithatë, edhe sikur për një moment t'i pranojmë ato të mirëqena, përsëri gjykata nuk shpjegon pse vlera e shtëpisë e caktuar prej saj është pikërisht tre milion lekë dhe as më shumë apo as më pak. Për rrjedhojë, edhe thjesht në këtë këndvështrim të gjërave vendimi i saj nuk është i bazuar.

Faktet e rrethanat e përmendura në vendimin e apelit për të justifikuar caktimin e vlerës së shtëpisë nuk kanë vlerën e provës sepse, lidhur me to, gjykata ka shkelur rëndë një sërë dispozitash procedurale që garantojnë një proces të drejtë e të rregullt. Sipas nenit 10 të K.Pr.Civile, "gjykata e mbështet vendimin e saj vetëm mbi faktet që janë paraqitur gjatë procesit gjyqësor", ndërsa sipas nenit 11 të K.Pr.Civile, "provat janë të dhëna që merren në formën e parashikuar nga ky kod dhe që vërtetojnë ose rrëzojnë pretendimet ose prapësimet e pjesëmarrësve në proces".

Ndonëse gjykata, siç ishte e detyruar, nuk ka marrë një vendim konform nenit 465 të K.Pr.Civile, për të përcaktuar nëse do të mjaftojë leximin e akteve të gjykimit të shkallës së parë, apo do të merrte edhe prova të reja, duke përsëritur tërësisht apo pjesërisht hetimin gjyqësor, nga kqyrja e proces-verbalit në fakt rezulton se gjykata e Apelit ka përsëritur pjesërisht hetimin gjyqësor. Ajo ka urdhëruar vetëm kryerjen e një ekspertimi të ri teknik, pra nuk ka kërkuar dhe nuk ka administruar prova të tjera. Nga sa më lart në mënyrë të natyrshme e logjike shtrihet pyetja: Me cilat prova e ka rrëzuar gjykata e Apelit konkluzionin e ekspertëve për vlerën e shtëpisë? Është e vërtetë që, sipas nenit 81/2 të K.Pr.Civile të cilit i referohet edhe gjykata e Apelit, "mendimi i ekspertit nuk është i detyrueshëm për gjykatën dhe kur kjo ka mendim të kundërt me ekspertin, duhet të arsyetojë me hollësi këtë mendim në vendimin përfundimtar ose në një vendim që jep gjatë gjykimit". Është e vërtetë gjithashtu që gjykata e Apelit në vendimin përfundimtar është përpjekur të japë argumenta për të rrëzuar konkluzionin e ekspertëve, por argumentat e saj nuk janë nxjerrë nga prova, të cilat ajo i ka

lejuar, administruar e vlerësuar si të tilla, konform dispozitave përkatëse të K.Pr.Civile. Çdo përfundim, qoftë edhe rezultat i një analize të hollësishme, jashtë provave të çështjes nuk ka asnjë vlerë për të. Në çështjen në shqyrtim gjykata e Apelit, duke mos krijuar bindje prej konkluzioneve të dy ekspertimeve, ishte e detyruar, ose të merrte prova të tjera të kërkuara nga palët, analiza e të cilave do të çonte në një përfundim tjetër, ose të urdhëronte përsëritjen e ekspertimit, sipas kërkesave të nenit 229 të K.Pr.Civile.

Gjykata e Apelit, në seancën e datës 13.5.1999 ka vendosur "t'u vërë detyrë ekspertëve për të zgjeruar hetimet lidhur me caktimin e vlerës reale të shtëpisë...". Ajo ka kërkuar nga ekspertët të marrin kontrata në zyrat noteriale, si dhe kontrata të sjella nga palët, për shitje shtëpish me të njëjtat kushte. Ky qëndrim i gjykatës është i gabuar, sepse ajo ngatërron rolin e saj me atë të ekspertëve. Sipas nenit 80 të K.Pr.Civile, ekspertët thirren nga gjykata jo për të zëvendësuar atë në kryerjen e detyrave të saj, por vetëm "kur për konstatimin ose sqarimin e fakteve, që kanë lidhje me mosmarrëveshjen në gjykim, kërkohen njohuri të posaçme në fushat e shkencës, teknikës ose të artit...". Caktimi i detyrave për ekspertët, sipas nenit 227 të K.Pr.Civile nuk mund të tejkalojë qëllimin e caktuar në nenin 80 të këtij kodi, të cituar më lart. Marrja me cilësinë e provave shkencore, e kontratave të shitjes së shtëpive nga zyrat noteriale dhe e çdo dokumenti tjetër të nevojshëm, të kërkuar nga palët, me qëllim të përcaktimit të kërkesë-ofertës për shitblerje, është detyrë e gjykatës dhe jo e ekspertëve.

Në rekursin e paraqitur nga pala e paditur pretendohet se, në çështjet me objekt pjesëtim pasurie, gjykata që shqyrton apelin apo rekursin kundër vendimit të fazës së dytë të pjestimit (gjykata e Apelit apo Gjykata e Lartë, respektivisht), ka të drejtë t'i hyjë shqyrtimit jo vetëm të bazueshmërisë së vendimit të fazës së dytë të pjestimit, por edhe të vendimit të fazës së parë.

Praktika gjyqësore shumëvjeçare ka qenë unike në këtë drejtim, duke mbajtur qëndrim të ndryshëm nga ai që pretendohet në rekurs, d.m.th gjykata që shqyrton bazueshmërinë e vendimit të fazës së dytë nuk ka të drejtë të marrë në shqyrtim probleme që kanë të bëjnë me fazën e parë të gjykimit dhe që, si të tilla, janë zgjidhur me vendimin e kësaj faze. Megjithatë, konstatohet se kohët e fundit Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë në ndonjë rast ka mbajtur qëndrim disi të ndryshëm. Kështu p.sh, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë në çështjen e S.Sh kundër T.Sh, me vendimin nr.409, datë 21.3.2000, mbasi ka shqyrtuar rekursin kundër vendimeve të fazës së dytë të pjestimit, ka vendosur prishjen e vendimit nr.14, datë 5.2.1999 të gjykatës së Apelit Korçë e të vendimit nr.158, datë 4.2.1998 të gjykatës së shkallës së parë Korçë dhe pushimin e gjykimit të çështjes. Kolegji Civil arsyeton se, me prishjen e dy vendimeve të mëparshme të fazës së dytë të pjestimit dhe pushimin e gjykimit të çështjes (duke shuar kështu edhe efektet e vendimit të fazës së parë të pjestimit për këtë çështje), bëhet e mundur që palët të realizojnë të drejtat e tyre sipas kërkesave ligjore, të shkelura gjatë gjykimit të fazës së parë të pjestimit. Në pjesën arsyetuese të këtij vendimi përmenden konkretisht shkeljet ligjore të lejuara në gjykimin e fazës së parë.

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë janë të mendimit se, në asnjë rast e për çfarëdo lloji shkaku, gjykata që shqyrton bazueshmërinë e vendimit të fazës së dytë të pjestimit të pasurisë nuk ka të drejtë të shqyrtojë probleme që lidhen me gjykimin e fazës së parë.

Pretendimi i ngritur në rekurs, sipas të cilit vendimi i fazës së parë të pjestimit mund të kundërshtohet bashkë me vendimin përfundimtar, (që është vendimi i fazës së dytë të pjestimit) në bazë të nenit 470 të K.Pr.Civile, është i gabuar. Kjo dispozitë, në paragrafin e parë të saj, parashikon se "vendimet e ndërmjetme që jepen nga gjykata e shkallës së parë...mund të goditen me ankim së bashku me vendimin përfundimtar". Ky është rregulli i përgjithshëm, por në paragrafin e dytë të kësaj dispozite, të cilin nuk e ka parasysh ankuesi ose që e anashkalon, parashikohet se, "Megjithatë, në rastet e parashikuara shprehimisht në këtë Kod, kundër vendimeve të ndërmjetme mund të bëhet ankim i veçantë në gjykatën e Apelit, brenda pesë ditëve nga shpallja apo njoftimi i tyre". Pikërisht, vendimi i fazës së parë të pjestimit, i parashikuar shprehimisht në nenet 370 e 371 të K.Pr.Civile dhe i emërtuar si vendim i ndërmjetëm, është një vendim kundër të cilit lejohet ankim i veçantë, paraqitja e të cilit pezullon vazhdimin e mëtejshëm të gjykimit. Duhet të sqarojmë se ky vendim është një vendim i ndërmjetëm i një lloji të veçantë (sui generis). Vendimi i fazës së parë të pjestimit të pasurisë nuk është i njëjtë për të gjithë efektet me vendimet e tjera të ndërmjetme që jepen gjatë gjykimit të një çështjeje, sipas përcaktimeve që bëhen në nenet 125 dhe 315 të K.Pr.Civile. Sipas nenit 125 të K.Pr.Civile, "Vendimet e ndërmjetme jepen nga gjykata në seancën gjyqësore, me qëllim që të sigurohet zhvillimi i gjykimit në pajtim me dispozitat e këtij Kodi", ndërsa sipas nenit 315 të

K.Pr.Civile, që mban titullin "vendimet e ndërmjetme", "Vendimet që jepen gjatë gjykimit dhe që nuk janë përfundimtare, mund të ndryshohen ose të revokohen nga gjykata që i ka dhënë, përveç kur në këtë kod parashikohet se kundër tyre mund të bëhet ankim i veçantë". Nga interpretimi në këtë kod parashikohet se kundër tyre mund të bëhet ankim i veçantë". Nga interpretimi në tërësi i dispozitave të sipërcituara arrijmë në përfundimin se vendimet e ndërmjetme si rregull janë të karakterit procedural, jepen gjatë gjykimit të çështjes, nuk janë përfundimtare, dhe si rregull nuk kanë bëjnë me zgjidhjen e çështjes në themel.

Në dallim nga karakteristikat e mësipërme, vendimet e fazës së parë të pjestimit, të cilat i kemi cilësuar më lart si vendime të ndërmjetme të një lloji të veçantë (sui generis), nuk janë vendime të karakterit thjesht procedural, d.m.th nuk jepen vetëm për të siguruar normalitetin e zhvillimit të gjykimit brenda kërkesave të normave procedurale. Nisur nga karakteri i posaçëm i gjykimit të çështjeve me objekt pjesëtim pasurie dhe i ndarjes së tij në dy faza të veçanta, ligjvënësi e ka çmuar të nevojshme dhe të dobishme që disa probleme t'i zgjidhë në themel dhe në mënyrë përfundimtare me vendim të ndërmjetëm në mbyllje të fazës së parë. Sipas nenit 370 të K.Pr.Civile, me vendimin e fazës së parë të pjestimit përcaktohet se cilat sende (pasuri) do t'i nënshtrohen pjestimit, kush janë bashkëpronarët (apo bashkëtrashëgimtarët) dhe cilat janë pjesët takuese (ideale) të tyre në bashkëpronësi.

Duke pasur parasysh kërkesat e nenit 451 dhe në tërësi, dispozitat e K.Pr.Civile konkludojmë se vendimi i fazës së parë të pjestimit të pasurisë merr formë të prerë kur: 1. *Palët deklarojnë se nuk kanë ankim duke u pasqyruar ky deklaram në formën e posaçme të parashikuar në fjalinë e parë të nenit 371 të K.Pr.Civile;* 2. *Ka kaluar afati 5 ditë i ankimit;* 3. *Ankimi është paraqitur, është shqyrtuar nga gjykata e Apelit dhe vendimi është lënë në fuqi, ndryshuar ose është pushuar gjykimi në shkallë të dytë;* 4. *Kundër vendimit të gjykatës së Apelit është ushtruar rekurs në Gjykatën e Lartë dhe vendimi është lënë në fuqi.*

Gjersa në rastet e mësipërme vendimi i fazës së parë merr formë të prerë, problemet e zgjidhura me të përbëjnë gjë të gjykuar dhe, për rrjedhojë, ato nuk mund t'i nënshtrohen një shqyrtimi të ri në fazën e dytë të pjestimit në cilëndo shkallë të gjykimit (shkallë e parë, Apel apo gjykatë e Lartë) që të ketë kaluar çështja. Bazueshmëria e një vendimi të formës së prerë nuk mund të kontestohet, veçse kur në Kodin e Procedurës Civile parashikohen shprehimisht forma dhe mjete të posaçme për një gjë të tillë. Kundërshtimi i vendimit të fazës së parë të pjestimit të pasurisë së bashku me vendimin e fazës së dytë nuk parashikohet në ndonjë dispozitë të Kodit të Pr.Civile, as në mënyrë të shprehur, as të nënkuptuar.

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë gjithashtu vërejnë se, si në çështjen objekt shqyrtimi, edhe në çështje të tjera të gjykuara më parë, në fazën e dytë të pjestimit të pasurisë gjykatat nuk zbatojnë kërkesat e nenit 373/1 të K.Pr.Civile, sipas të cilit "Kur sendi ndahet në natyrë dhe pjesët e formuara janë të barabarta ose barazohen me para, gjykata harton një projekt-pjestimi të cilin e depoziton në sekretari jo më pak se dhjetë ditë përpara seancës së ardhshme gjyqësore. Palët kanë të drejtë të parashtrajnë vërejtjet e tyre për projektin e depozituar, jo më vonë se pesë ditë përpara seancës së ardhshme gjyqësore".

Hartimi i projekt-pjestimit dhe paraqitja e tij përpara palëve është një detyrim për gjykatën që shqyrton çështjen, ndërsa parashtrimi i vërejtjeve për projektin nga palët është një e drejtë e tyre që mund të ushtrohet në se çmohet e nevojshme. Mosparaqitja e projekt-pjestimit u heq mundësinë palëve për të ushtruar një të drejtë të çështjes, pasi palët mund të sugjerojnë zgjidhje të tjera më të përshtatshme, që mund të plotësojnë më mirë kërkesat dhe interesat e tyre të ligjshme e që mund të çonin edhe në zgjidhjen e çështjes me mirëkuptim. Kryerja e veprimeve të parashikuara në nenin 373/1 të K.Pr.Civile, brenda afateve përkatëse, përbën edhe një rregullim të caktuar procedural të domosdoshëm që diktohet nga natyra e posaçme e gjykimit të çështjeve për pjestim pasurie.

Të gjitha sa parashtrihen më lart të çojnë në përfundim që mosrespektimi i kërkesave të nenit 373/1 të K.Pr.Civile përbën shkelje të rëndë të rregullave procedurale që kjo shkelje sjell në mënyrë të domosdoshme prishjen e vendimit të kundërshtuar.

PËR KËTO ARSYE

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, në bazë të nenit 485, pika "c", të K.Pr.Civile,

V E N D O S Ë N

1. Prishjen e vendimit nr.210, datë 7.7.1999 të gjykatës së Apelit Korçë dhe dërgimin e çështjes për rishqyrtim në atë gjykatë, me tjetër trup gjykues.

2. Ky vendim për njësimin e praktikës gjyqësore të dërgohet për botim në Fletoren Zyrtare.

Tiranë, më 15.5.2000

Nr.1937/642 i Regj. Themeltar

Nr.628 i Vendimit

ANËTAR Bashkim Caka	ANËTAR N.Sheshi	KRYESUES Th.Kondi
ANËTAR M.Saraçi	ANËTAR V.Tusha	ANËTAR V.Kosta
ANËTAR A.Lamaj	ANËTAR V.Bineri	ANËTAR T.Zaka
ANËTAR N.Kita	ANËTAR Z.Poda	ANËTAR V.Kondili
ANËTAR Y.Myrtja	ANËTAR V.Metani	NËTAR A.Hoxha

Arsyetim paralel

Jam i të njëjtit mendim me shumicën lidhur me mënyrën e zgjidhjes së çështjes. Kam mendim të ndryshëm përse i përket rasteve se kur mund të shqyrtohen vendimet e fazës së parë të pjestimit dhe cila gjykatë.

Sipas dispozitave të Kodit të Procedurës Civile llojet e vendimeve që jep gjykata ndahen në vendime të ndërmjetme, që jepen nga gjykata në seancë gjyqësore, me qëllim që të sigurohet zhvillimi i gjykimit në pajtim me dispozitat e këtij kodi (neni 125), vendime përfundimtare, që jepen nga gjykata në përfundim të gjykimit të cilët e zgjidhin në mënyrë përfundimtare çështjen (neni 126) dhe në vendime jopërfundimtare, që i japin fund procesit gjyqësor civil pa e zgjidhur çështjen në themel (neni 127). Gjykimi për pjestimin e sendeve në bashkëpronësi dhe në trashëgim sipas legjislacionit procedural ndahet në dy faza. Në fazën e parë të pjestimit, gjykata, siç përcakton neni 370 i K.Pr.Civile, me vendim që jepen nga gjykata e shkallës së parë mund të ndryshohen apo tërhiqen gjatë gjykimit përveç kur në kod është parashikuar se ndaj tyre mund të bëhet ankim i veçantë (neni 315). Këtë qëllim ka edhe paragrafi i dytë i nenit 470 të K.Pr.Civile që parashikon se "në rastet e parashikuara shprehimisht në këtë kod, kundër vendimeve të ndërmjetme mund të bëhet ankim i veçantë në gjykatën e Apelit, brenda 5 ditëve nga shpallja apo njoftimi i tyre". Në rast se ndaj vendimit të fazës së parë të pjestimit si "vendim i ndërmjetëm" ushtrohet "ankim i veçantë" në përputhje me dispozitat e mësipërme dhe çështja shqyrtohet nga gjykata e apelit apo dhe me rekurs në Gjykatën e Lartë, vendimi i fazës së parë merr formë të prerë dhe problemet e zgjidhura me të përbëjnë gjë të gjykuar dhe prandaj ato nuk mund t'i nënshtrohen një shqyrtimi të ri në fazën e dytë të pjestimit në cilëndo shkallë të gjykimit. Përkundrazi, në rast se vendimi i fazës së parë të pjestimit ka marrë formë të prerë sipas përcaktimeve të bëra në nenin 371 të K.Pr.Civile (palët deklarojnë se nuk kanë ankim kundër vendimit të ndërmjetëm ose kur vendimi i ndërmjetëm që ka lejuar pjesëtimin ka marrë formë të prerë), nuk mund të mohohet e drejta e palëve që këto vendime të goditen së bashku me vendimin përfundimtar, që në këtë rast është vendimi i fazës së dytë të pjestimit. Për rrjedhojë vendimi i fazës së parë të pjestimit, në kushtet e mësipërme, mund të goditet në gjykatën e Apelit dhe në gjykatën e Lartë së bashku me vendimin përfundimtar, ndërsa në gjykatën e shkallës së parë i

formon gjë të gjykuar.

Është e vërtetë se praktika shumëvjeçare ka mbajtur qëndrimin se vendimi i fazës së parë të pjestimit, mbasi ka marrë formë të prerë nuk mund të merret në shqyrtim nga gjykata e shkallës së dytë, kur çështja gjykohej nga kjo gjykatë me rastin e shqyrtimit të ankimit kundër vendimit përfundimtar të fazës së dytë. Por në legjislacionin e mëparshëm gjendeshin mundësi ndërhyrjeje ligjore kur në gjykimin e ankimit të vendimit të fazës së dytë të pjestimit, konstatoheshin paligjshmëri të lejuara në fazën e parë të pjestimit të të ankimuar nga pala e interesuar. Përveç kësaj neni 336 i Kodit të Procedurës Civile të vitit 1958 dhe neni 152 të K.Pr.Civile të vitit 1982 nuk e konsideronte në mënyrë të shprehur këtë vendim si "të ndërmjetëm" megjithëse parashikonte ankimin e veçantë kundër tij. Specifikimi që kodi i ri i procedurës civile u bën këtyre vendimeve si "të ndërmjetëm" tregon për një mënyrë të ndryshme trajtimi nga eksperiencia e mëparshme. Në ligj, teori dhe në praktikën e mëparshme është pranuar se kur prokurori nuk merr pjesë në gjykimin e fazës së parë, për rrjedhim as edhe në dhënien e vendimit të fazës së parë, ka të drejtë ta protestojë këtë vendim së bashku me vendimin përfundimtar, neni 152/2 të K.Pr.Civile, të vitit 1982. Me të vërtetë ligjvënësi e ka parë të nevojshme që disa probleme t'i zgjidhë në mënyrë përfundimtare me vendim të ndërmjetëm në mbyllje të fazës së parë. Por duke u përcaktuar se gjykimi në fazën e dytë vazhdon kur vendimi i ndërmjetëm që ka lejuar pjesëtimin e pasurisë ka marrë formë të prerë, ligji nuk ka patur parasysh që këtë vendim ta barazojë me të gjitha efektet me formën e prerë të vendimeve përfundimtare. Mendoj se "sui generis" është forma e prerë që merr vendimi i fazës së parë të pjestimit. Është e vërtetë se kundërshtimi i vendimit të fazës së parë të pjestimit së bashku me vendimin e fazës së dytë nuk parashikohet në ndonjë dispozitë të K.Pr.Civile as në mënyrë të shprehur e as të nënkuptuar, por kjo nuk do të thotë se nuk është e lejuar një gjë e tillë. Pjesëtimi gjyqësor në analizë të fundit është objekti i kërkimit në padinë e ngritur në gjykatë dhe ndarja në faza gjykimi, nuk do të thotë se çdo fazë në mënyrë të shkëputur mund të trajtohet si çështje civile e veçantë. Për rrjedhojë ai mund të goditet si vendim i ndërmjetëm në kushtet që shpjeguar më lart. Ligji (neni 371 i K.Pr.Civile) vetëm përcakton se gjykata vazhdon gjykimin në fazën e dytë; a) kur palët deklarojnë se nuk kanë ankim ndaj vendimit të ndërmjetëm dhe b) kur vendimi i ndërmjetëm që ka lejuar pjesëtimin ka marrë formë të prerë. Pra parashikohet mundësia e vazhdimit të gjykimit dhe nuk rezulton që ligjvënësi ta ketë bazuar përfundimin e fazës së parë të pjestimit me vendimet përfundimtare të formës së prerë.

Është e lidhur me arsyetimin e mësipërm edhe rasti kur paditësi në fazën e gjykimit heq dorë nga gjykimi i padisë. Në këtë rast në bazë të nenit 299 të K.Pr.Civile gjykata vendos pushimin e gjykimit nuk i shuan efektet e pjestimit të fazës së parë. Kjo zgjidhje nuk përputhet me përmbajtjen e nenit 300 të K.Pr.Civile, ku është parashikuar se pushimi i gjykimit sjell si pasojë anulimin e të gjitha veprimeve proceduriale, duke përfshirë edhe vendimet që jepen gjatë gjykimit. Në këtë logjikë vendimi i fazës së parë të vendimit megjithëse sipas nenit 370 të K.Pr.Civile zgjidh me vendim të ndërmjetëm në mënyrë përfundimtare se cilat sende do t'i nënshtrohen pjestimit, kush janë bashkëpronarët, dhe se cilat janë pjesët takuese të tyre në bashkëpronësi, nuk mund të konsiderohet si vendimet e tjera të formës së prerë, për t'u kontestuar vetëm kur parashikohet në mënyrë të shprehur në kodin e procedurës civile. Është e vërtetë se në raste të veçanta, paditësi mund të abuzojë me heqjen dorë nga gjykimi i padisë, meqenëse pushimi i gjykimit nuk e shuan padinë, por kjo kufizohet nga e drejta që ka çdo bashkëpronar që në çdo moment të kërkojë në rrugë gjyqësore pjesëtimin e sendit të përbashkët apo shpërblimin për përdorimin e pjesëve të tyre.

Si konkluzion të argumenteve të mësipërme mund të themi se vendimi i fazës së parë të pjestimit gjyqësor, megjithëse ka karakteristikat e vendimit përfundimtar, nuk është plotësisht i tillë. Në rast se kundër tij nuk është paraqitur ankim i veçantë, ai mund të goditet së bashku me vendimin përfundimtar.

Bashkim Caka